

CO KDYSI BYLO NOVINKOU aneb co se psalo před více než půl stoletím v populárním měsíčníku „Svět techniky“

Zajímavosti

V jednom kanadském závodě dopravují rozmělněnou rudu z jednoho cechu do druhého potrubím na vzdálenost až 150 kilometrů. Na mezinárodní výstavě v Chicagu byl vystaven teploměr gigantických rozměrů. Jeho výška byla 65 m a jeho škála měřila 45 metrů. Jedna anglická firma vyrobila miniaturní elektromotorek o délce 40 mm a průměru 16 mm. Elektromotorek je napájen malým proudem a dává 9000 otáček v minutě. ■

Akumulátorové napětí

Dvěma japonským badatelům se podařilo vytvořit ze směsi různých vosků a pryskyřic hmotu, která se vyznačuje tím, že podržuje až po tři léta elektrický náboj. Byla nazvána „elektřitem“. Je to obdoba permanentního (stálého) magnetu. Prozatím se elektřin ještě vydatně studuje. Ukazuje se však, že by jednou mohl přispět k značnému zjednodušení elektrogenerátorů. Prozatím se ho začíná užívat jako náhrady za baterie u telefonů. Podařilo se vyrobit elektřin také z roztavené síry a některých druhů skla. ■

Ohebná keramika

Keramické materiály, známé dosud jako velmi křehké a naprosto neohebné, lze podle zahraničního vynálezu upravit tak, že i po vypálení je můžeme ohýbat v ruce a dát jim libovolný tvar. Tento objev je významný zejména pro volbu materiálů odolných vůči účinkům vysokých teplot při konstrukcích raketových a reaktivních motorů.

Princip této změny vlastností keramického materiálu objevili výzkumníci Kalifornské university, když pokusně odstranili stěny velkého solného krystalu a zjistili, že jádro krystalu není křehké. Při aplikaci pokusu na keramické materiály se jim podařilo upravit je tak, že se dají různě ohýbat a zkrucovat. ■

Rumunský atomový reaktor

V Ústavu jaderné fyziky Akademie věd Rumunské lidově demokratické republiky pracuje již dva roky jaderný reaktor o výkonu 2000 kW. Nedávno tu uvedli do chodu cyklotron urychlující částice na energii 12,5 milionů elektronvoltů. Na těchto agregátech se budou vyrábět radioaktivní izotopy pro vědecké, výrobní a lékařské účely. ■

Kanál na Volze

Do roku 1960 má být vybudován kanál, který by spojoval Baltické, Bílé, Černé a Kaspické moře. Na stavbě se spotřebuje asi milion krychlových metrů betonu. Pohyb zeminy bude činit přibližně asi 40 milionů krychlových metrů. Účelem stavby je levná přeprava ropy, pšenice a ostatních produktů z jižních oblastí SSSR do severních přístavů. ■

Motoristické novinky

Přední ochranné sklo automobilů se myje automaticky sešlápnutím zvláštního knoflíku. Po sešlápnutí se sklo samočinně postříká vodou a uvedou se do chodu stírače. Novým sešlápnutím knoflíku se činnost stíračů zastaví.

S novým elektronovým přístrojem Uni-Terner lze za 10 minut na motoru vykonat tolik kontrol, které by jinak při normálním způsobu provádění kontrol trvaly 1 až 2 hodiny.

Pro pohodlí automobilistů bylo vyrobeno zařízení Caro-Matic, které umožňuje masírování zad řidiče během jízdy. Jde o polštář se soustavou motorků a pohyblivých součástí napájených šestivoltovým akumulátorem.

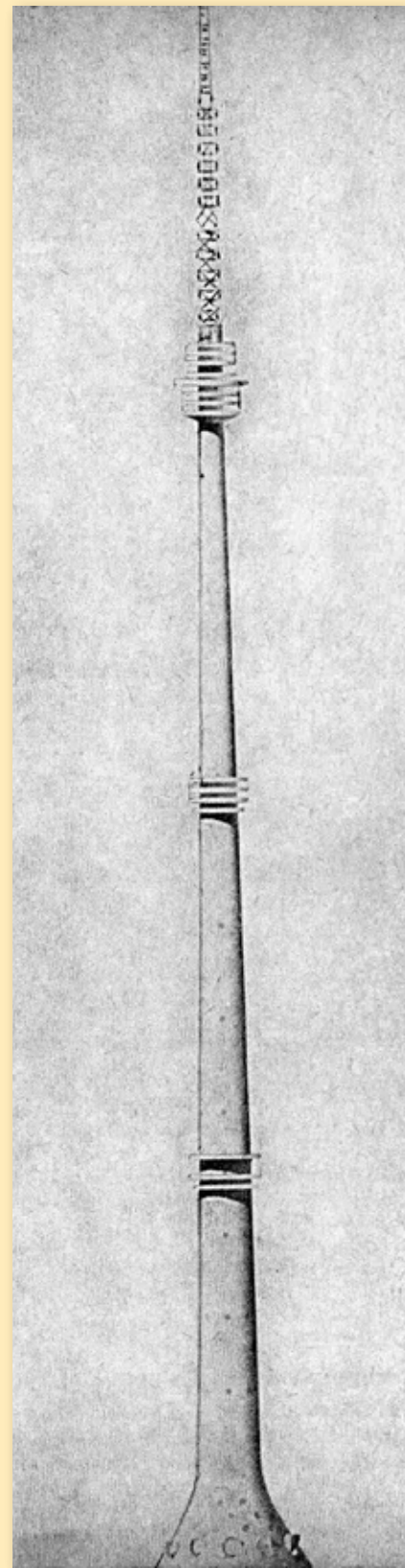
Padesátimetrový vůz koncernu General Motors měl být vyroben ze zlata. Poněvadž se to ale ředitelům koncernu zdálo příliš drahé, byl nakonec jen pozlacen. Celkem bylo pozlaceno na 314 různých kovových dílů a 3000 šroubů a matic. ■

Bydliště v komínu

Ve vysokých komínech továrních nebo elektrárenských slouží spodní třtina zpravidla za pouhý odstavec, neboť kouřové plyny se přivádějí do komína až ve značné výšce. Toho využili v Sovětském svazu a zřídili v komínu jedné elektrárny obydlí v sedmi podlažích nad sebou, spojené zdvižmi. Do nejspodnějšího podlaží je vstup zvýšenou chodbou vedoucí do prvního patra elektrárenské budovy. Kouřová část komína je oddělena od části obytné železobetonovou přepážkou. ■

Největší věž

Již letos (1959, pozn. red.) se začne v moskevské čtvrti Nové Čerjomušky stavět věž vysoká 508 m. Bude to největší věž ze železového betonu na světě. Na věži bude umístěna anténa televizního střediska. Nahoru na věž povedou čtyři rychlostní zdviže, které budou schopny za 80 vteřin dopravit 56 osob do výše 400 m. ■

Největší na světě

Přehradní jezero u Orlíku překlene největší ocelový obloukový most na světě. Prozatím největším takovým mostem je tzv. Duhový most pod Niagarskými vodopády mezi USA a Kanadou, jehož ocelové oblouky mají rozpětí 330 metrů. Postavením orlického obloukového mostu však ztratí své prvenství. Most bude vyroben v Československu ve Vítkovických železárnách Klementa Gottwalda. ■

Jako devět poschodí

V leningradských loděnicích se staví největší sovětská obchodní naftová loď Peking o výtlačku 40 000 t. Je vysoká jako devítiposchodový dům a určena pro dopravu kapalin na velké vzdálenosti. Její nejmmodernější přístroje a zařízení umožní i automatický chod lodě. ■

Tunel pod ledem

Poněvadž doprava po území Grónska je velmi nesnadná, byl vypracován projekt tunelů pod ledovým příkrovem. Jeden z nich, který má být dlouhý asi 700 mil a bude spojnici mezi západním a východním pobřežím, bude vybaven elektrickou drahou. ■

Německý nástroj Ionika

Polyfonní elektronický nástroj Ionika z Německé demokratické republiky, který váží pouhých 22 kg, má neobyčejně malé rozměry (73 x 43 x 13 cm). Vyrovná se ale daleko složitějším výrobkům na světovém trhu. Zvukový rozsah činí 6 oktáv, klaviatura má 41 klávesnic a řada rejstříků dává nespočet různých kombinací tónového zabarvení. Přístroje s 42 miniaturními elektronkami lze použít při síťovém napětí 125 i 220 V. ■

Roztají za 10 000 let

Francouzský badatel P. E. Viktor oznámil v informačním bulletinu Unesco výsledky měření ledových ploch v Grónsku. Ledový příkrov má tloušťku 3 km a celkový objem 4 milióny kubických kilometrů. Roztátí takového množství ledu by zvýšilo hladinu moří o 10 mm. Vědci předpokládají, že ledy Grónska roztají za deset tisíc let. ■

Cenné břidlice

V Ústavu chemie Akademie věd v Estonské SSR přišli na způsob, jak lze z baltských břidlic vyrábět umělé látky a různé cenné chemické produkty. Baltské břidlice obsahují organickou látku kerogen, která dává oxidací řadu organických kyselin: jantarovou, glutarovou a jiné. Ze směsí těchto kyselin lze pak vyrobit různé plastické hmoty, syntetické oleje a kaučuky. ■

Proti oleji a benzínu

V Sovětském svazu začali vyrábět syntetický kaučuk z přírodních naftových plynů, který nahradí drahý silikonový kaučuk. Takto vyrobený syntetický kaučuk je odolný proti olejům a benzínu. ■

Vyhraďte vstupenky do NTM

Stačí vyluštit a zaslat na adresu redakce:
TechMagazín, Pod višňovkou 35, 140 00 Praha 4

CENA PRO TŘI PRVNÍ NEJRYCHLEJŠÍ ŘEŠITELE:

Volná vstupenka pro dvě osoby do Národního technického muzea v Praze. Čestnou vstupenku je možno kdykoliv směnit v pokladně muzea. Nenechte si ujít jedinečný zážitek z nově koncipovaných expozic představujících staletí technického vývoje.

Pravidla sudoku jsou prostá:

stačí vyplnit hrací plochu složenou z devíti čtverců tak, aby v každé řadě, v každém sloupci a také v každém čtverci byly umístěny číslice od 1. do 9., přičemž se čísla v jedné řadě, sloupci či čtverci nesmí vyskytnout dvakrát.

Vyluštění sudoku z minulého čísla TM 3/2016:

4	2	5	1	8	7	9	3	6
7	1	3	5	6	9	2	8	4
8	6	9	3	2	4	1	7	5
9	7	6	8	3	1	5	4	2
2	3	8	9	4	5	6	1	7
1	5	4	6	7	2	8	9	3
6	8	7	2	9	3	4	5	1
3	9	1	4	5	6	7	2	8
5	4	2	7	1	8	3	6	9

Vylosování luštitelů sudoku z minulého čísla:

Peter Mlynář, Praha

Kamil Suchořípa, Praha

Vít Burda, Praha

8			7		1	3		6
	7	6	9	5				
								5
9	6	3				1	7	4
4								
					1	9	8	2
3		5	8		4			1